

תכנית יתד, התכנית הלאומית לצעירות וצעירים במצבי סיכון

סיכום ישיבת הוועדה הארצית מיום 18.12.2017

השתתפו:

מירב דדיה-מולד, תכנית יתד; יואב בוקעי, ג'וינט אשלים, דפנה מאור, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים – זרוע התעסוקה; שולה מוזס; נציגת פילנתרופיה; אברהם לוי, משרד החינוך; שרה כהן, משרד הקליטה; שלו וובו, הרשות לשירות לאומי-אזרחי; ציפי נחשון-גליק, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; רונית עמית, נציגת פילנתרופיה; ירון בראון, נציגי ארגוני מגזר שלישי; ענבל דור-קרבל, נציגת ארגוני מגזר שלישי; שירן נגר, צה"ל; אפרת בנימין, המשרד לשוויון חברתי; הילה סופרמן-הרניק, תכנית יתד; שלומית פסח-גלבוע, תכנית יתד.

נעדרו:

יעל אגמון; משרד האוצר, אפרת בן חורין, המוסד לביטוח לאומי; חגי רזניק, חן ברוך-כהן, משרד השיכון; גלית וידרמן, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל; רחלי ירדן, משרד המשפטים; חיה יצחקי, נציגת אקדמיה

עיקרי הדברים:

עדכונים – מירב דדיה-מולד:

- ✓ צוות מטה התכנית נמצא לקראת סיום מפגשי מטה מול מטה עם השותפים. בעקבות המפגשים נבין סיכום המציג את מפת העבודה המשותפת: מה קיים היום, מהן ההזדמנויות להמשך פיתוח ומהם החסמים.
- ✓ התקיים יום למידה לעובדי יתד, ניצוץ ונוצץ להיכרות עם המהלכים המתקיימים היום עם הצבא בנושא חיילים במצבי סיכון. היום היה משמעותי והעמיק את שיתוף הפעולה גורמי הצבא העובדים עם החייל וגורמי הרווחה עם משפחתו. יום נוסף למשק"יות ת"ש להיכרות עם תכנית יתד יתקיים בקרוב.
- ✓ צוין כי גם עובדי הארגונים והעמותות מעוניינים להכיר את העבודה הנעשית בצה"ל בנושא. מתוכנן יום היכרות עם צה"ל במסגרת מפגשי פורום ארגוני הצעירים. ירון – בצוות שלנו היה רצון להיות ביום הזה. רצון של המגזר השלישי. כדאי לקיים מפגש דומה.
- רונית העלתה את נושא התיאום בין צה"ל לשירות לאומי לגבי יצירת אפשרות מעבר משירות צבאי לשירות לאומי במידת הצורך, ואיך מאפשרים לכל צעיר לשרת שירות כלשהו. שירן ציינה כי כל מהלך כזה צריך להיות מבוסס חשיבה עמוקה על מנת שלא יעודד נשירה משירות צבאי. שלו צוין את מורכבות הנושא בהקשר של הקשר בין צה"ל והשירות הלאומי.
- ✓ מערכות מידע: הוחלט שהתכנית תעשה שימוש בשתי מערכות מתממשקות: האחת בתוך מערכות משרד הרווחה ובהתאמה לעבודה עם צעירים. השנייה תוקם על ידי ג'וינט ותשרת את כל השותפים מעוניינים. מערכת זו גם תקשר את הנתונים הרלוונטיים ממערכות השותפים אל מערכת ה BI של המשרד לקבלת מידע כולל על התקדמות התכנית. כל המהלך נעשה במעורבות מלאה של מחלקת מערכות מידע של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים כדי לוודא הלימה בתהליכים ובנתונים ואופק הטמעה למערכת.

דיון:

1. עמדת הוועדה הארצית של התכנית לגבי **הצעת החוק בנושא צעירים חסרי עורף משפחתי** של חברת הכנסת קרין אלהרר: לבקשתו של אברהם נערך דיון בשאלה האם לוועדה הארצית עמדה לגבי הצעת החוק, ואם כן מה?
הצעת החוק כפי שהיא כרגע נשלחה למשרדים השונים לקבלת חוות דעת. יחד עם היתרונות שיש בכל מהלך חקיקה לטובת אוכלוסיית צעירי יתד, ישנה בעייתיות בנוסח הצעת החוק כפי שהיא כרגע בהיותה מתייחסת לצעירים בוגרי סידורים חוץ ביתיים בלבד בשונה ממדיניות תכנית יתד המתייחסת לכלל אוכלוסיית הצעירים במצבי סיכון. בנוסף נראה כי מוטב לפעול לחקיקה לאחר שתהיה התנסות בשטח ובדיקה של אפקטיביות המנגנונים, דרכי העבודה והמענים שיושמו במסגרת יתד. הנושא מצריך דיון מסודר של הוועדה, ויובא לדיון באחד הדיונים הקרובים.
2. **איתור צעירים במצבי סיכון** - הילה, ענבל, ירון
✓ התכנית הגדירה כיעד לאתר עוד כ 15,000 צעירים המתאימים לתכנית יתד במהלך 2018. כיום אין תורה סדורה בנושא, ועיקר הידע מגיע מהניסיון שנצבר בעבודת השטח. בקורס ההכשרה של עו"ס מלווה צעירים מוקדשים לנושא שלושה ימי למידה. יש לנו הזדמנות להפוך את נושא האיתור לפרקטיקה מובנית ומקצועית.
✓ במושג "איתור" הכוונה היא בעיקר להנגשת המידע על התכנית לצעירים, במגוון ערוצים ודרכים. כיוון שמדובר בבגירים, ברוב המקרים לא ניתן לבצע פנייה יזומה לצעירים להצעת התכנית (מסיבות של פרטיות ומתוך תפיסה עבודה של עצמאות הצעיר בקבלת ההחלטות).
על מושג ה"איתור" יש להוסיף את מושג ה"יישוג" – כלומר איך גורמים לצעירים לפנות אל גורמי יתד על מנת להשתלב בתכנית – זהו שלב חיוני ואתגר בפני עצמו.
✓ זהו ארבעה מרחבי עבודה לאיתור צעירים:
  1. איתור במעברים – זיהוי צעירים שהיו מוכרים במסגרות שונות, וכן נושאי מסגרות/תכניות. כלומר צעירים "מוכרים למערכת", שיש נתונים עליהם הן מבחינת התאמה פוטנציאלית לתכנית והן מבחינת פרטי יצירת קשר. כל מעבר דורש פרקטיקה שונה כדי לגייס את הצעירים לתכנית. במרחב זה האחריות להנגשת המידע וליישוג היא לא רק על יתד אלא גם על המסגרת המעבירה. נדרש שיתוף הפעולה של כל הגופים. במסגרת פגישות מטה מול מטה עם השותפים עלו חלק מהזדמנויות האיתור המשותפות. נדרשת עבודה נוספת עם כל משרד / שותף כדי להמשיך למפות ולפתח את הנושא.
  2. איתור ברשתות חברתיות – המרחב הדיגיטלי שהוא דומיננטי ומשמעותי בחיי הצעירים. נדרש ללמוד את אופן הנגשת המידע והיישוג במרחב זה. קיימים היום ארגונים הפועלים במרחב הדיגיטלי כמו עלם, המוסד לביטוח לאומי וסוהר – מהם ניתן ללמוד כדי לפתח כלים מותאמים ליתד. יש לבחון גם קשר ושיתופי פעולה עם החברות הפועלות בשדה הזה כמו פייסבוק ואחרות. ציון כי הזירה הדיגיטלית רלוונטית למרבית הצעירים, אך עדיין קיימים כאלה שאינם נמצאים בה או שהאוריינות הדיגיטלית שלהם נמוכה ולהם נדרש להמשיך לקיים איתור בדרכים "מסורתיות".
  3. איתור במרחבים פיזיים בקהילה – במקומות השונים בהם יש ריכוז גבוה של צעירים: מקומות פיזיים ביישובים, וכן אירועים רלוונטיים כמו פסטיבלים ואירועי קיץ. גם כאן כבר קיימת פרקטיקה בשטח. יש להבחין בין ערים לבין מועצות אזוריות לבין יישובים ערביים. חשוב לדעת לזהות בכל יישוב את המוקדים הרלוונטיים. אחת הפעולות שצריך עו"ס מלווה צעירים לבצע ביישוב.

4. איתור במוסדות ציבור – משטרה, קופות חולים, לשכות תעסוקה, בתי משפט ועוד. ניתן להגיע לצעירים דרך השירותים הרלוונטיים שהם צורכים.
- ✓ העברת מידע בתהליך איתור הצעירים: באיתור במעברים יש לתת את הדעת על נושא העברת הנתונים בין המערכות ובין אנשי המקצוע. נדרש למצוא איזון בין הצורך לייצר רצף מובנה בין המערכות/המסגרות, לבין נושאי פרטיות המידע, ולפעול בהתאם לחוק ולאתיקה המקצועית.
- ✓ ערוצי איתור רלוונטיים נוספים:
- דמויות בוגרות משמעותיות שליוו את הצעירים בהיותם נערים יכולות להפנות צעירים לתכנית. יש להנגיש את המידע על התכנית לעובדים המלווים נוער בגילאי 17 – 18.
  - הורים לצעירים. כל מקרה לגופו. יש צעירים שזה ערוץ טוב להגיע אליהם ויש צעירים אחרים שזה עלול להיות גורם מעכב ולא מדרבן.
  - מובילי דעת קהל שצעירי יתד (וצעירים בכלל) עוקבים אחריהם ברשתות החברתיות.
- ✓ הצעירים עצמם חייבים להיות חלק מהבנייה וההפעלה של תהליך האיתור. מנגנונים של "חבר מביא חבר" הם בעלי פוטנציאל גדול לאיתור ויישוג.
- ✓ יש לפתח תהליכים ופרקטיקות מגוונות של איתור, המתאימות למאפייני אוכלוסיות שונים, בהתאם לחברה שהם חלק ממנה, בהתאם למצבם על רצף הסיכון.
- ✓ בימים אלה מסתיים הפרה-טסט של כלי האיתור וההתאמה לתכנית שפותח בתכנית (שאלון אינטראקטיבי קצר). הכלי יהפוך לשאלון מקוון שיופץ בכלל הערוצים שהוזכרו. מקווים שעם איסוף של מידע באמצעות כלי האיתור וההתאמה ומידע נוסף – נוכל לאפיין פרופילים מדויקים יותר של צעירי יתד.
- ✓ נדרש להגדיר את נקודת הסיום של שלב האיתור – מה מציין את המעבר לשלב הבא – התחלת הליווי.

החלטות ומשימות להמשך:

1. ייקבע מועד לדין בהצעת החוק לצעירים חסרי עורף משפחתי.
2. צוות יתד, יחד עם כל אחד מהשותפים, יקיים המשך מיפוי של הזדמנויות ומנגנונים לאיתור צעירים והנגשת מידע על יתד ויגובשו דרכים להרחבת המודעות לתכנית בקרב עובדי המשרד הרלוונטיים. באחריות מירב.
3. צוות החשיבה – ענבל, ירון והילה, יקיימו המשך איסוף המידע שעלה בוועדה וימליצו על דרכי פעולה בהתאם. באחריות הילה.

סיכמה: שלומית פסח-גלבוע